

PRÍPRAVA ORGANIZÁCIE SÚČINNOSTI

Vo všetkých súčasných operáciách je presná a nepretržitá súčinnosť vojsk jedna z rozhodujúcich podmienok úspechu boja a operácie.

Veľký význam súčinnosti vyplýva z toho, že ciele boja a operácie, teda zničenia určitého uskupenia nepriateľa, ovládnutie alebo udržanie stanovených priestorov možno dosiahnuť len spoločným zladeným úsilím jednotiek, útvarov, zväzkov druhov vojsk, špeciálnych vojsk a služieb, ktoré majú rôznu organizáciu, výzbroj a používajú aj odlišné spôsoby činnosti. Bez ich súčinnosti je organizované vedenie boja a operácie nemožné. Súčinnosť vojsk teda nado- bŕa objektívnu nevyhnutnosť, vyplývajúcu zo zákonitosti a požiadaviek súčasného boja a operácie.

Objektívna nevyhnutnosť súčinnosti je daná aj delbou úloh medzi jednotlivými prvkami operačnej a bojovej zostavy. Čím je táto delba úloh väčšia, tým väčší význam má aj organizácia súčinnosti pre splnenie konečných cieľov operácie, boja. Táto objektívna nevyhnutnosť a zákonitosť sa ale neprejavuje priamo. Presadzuje sa cez subjektívnu činnosť veliteľov a štábov. Úloha veliteľa spočíva v ovládnutí a využívaní zákonitostí, princípov organizácie súčinnosti, jej nepretržitom vykonávaní v priebehu operácie a boja.

Organizácia a nepretržité vykonávanie súčinnosti vojsk nemôže byť jednorazovým aktom v činnosti veliteľa a štábu pri príprave operácie, boja a pri ich riadení. Musí sa prelínať celou ich činnosťou.

Riadiaca a určujúca úloha v organizácii a vykonávaní nepretržitej súčinnosti vojsk patrí vševojskovému veliteľovi a štábu.

Hlavné zásady organizácie súčinnosti

Súčinnosť organizujeme vopred a postupne ju upresňujeme. Je to zladenie činnosti podľa úloh, smerov, čiar, priestorov, času vševojskových zväzkov, útvarov ako i druhov vojsk, špeciálnych vojsk v záujme splnenia cieľov operácie. Organizácia súčinnosti v operácii je práca veliteľa armády, veliteľov druhov vojsk, náčelníkov špeciálnych vojsk a služieb i štábu na zladenie činnosti vojsk pri príprave, jej nepretržitom udržiavaní počas operácie, ako i trvalá kontrola činnosti vojsk.

Podľa rozsahu a obsahu riešených otázok **rozlišujeme súčinnosť**:

- taktickú,
- operačnú,
- strategickú.

Pri príprave a organizácii súčinnosti treba mať na zreteli **zásady**:

- Súčinnosť je dôležitý princíp operačného umenia. Splniť ciele operácie je možné len spoločnou zladenou činnosťou vojsk a prostriedkov.
- Súčinnosť musí presne zodpovedať zámyslu operácie.
- Súčinnosť je organizovaná v prospech hlavného uskupenia vojsk armády, brániacich sa na smere hlavného úderu nepriateľa (útočiacich na smere hlavného úderu).
- Súčinnosť sa v operácii armády organizuje:
 - so zväzkami prvého sledu, ktoré plnia rozhodujúce úlohy (alebo ktoré plnia ďalšie úlohy),

- so zväzkami druhého sledu pre spoločnú činnosť s vojskami prvého sledu.
- so zväzkami, útvarmi raketového vojska, delostrelectva,
- s frontovým letectvom (pôsobiacim v prospech armády vydeleným letovým úsilím), s armádnym letectvom, so zväzkami a útvarmi vojska PVO, s taktickými vzdušnými výsadbami, so zväzkami a útvarmi špeciálnych vojsk a zálohami špeciálneho určenia.

● Súčinnosť organizuje osobne veliteľ armády.

● Súčinnosť treba organizovať pri vedení operácie s použitím aj bez použitia jadrových zbraní.

● Dôležitou podmienkou pevnej a presnej súčinnosti je znalosť svojich úloh ako i úloh susedov, a spôsobov činnosti vojsk pre ich splnenie.

● Súčinnosť sa organizuje na základe predvídania možného priebehu operácie (každý veliteľ musí mať presnú predstavu o priebehu operácie).

● Pri organizácii súčinnosti treba umne spájať operačnú aj taktickú súčinnosť.

● Najdôležitejšie je zlaďiť paľbu, úder a manéver (treba zlaďovať pri plnení každej úlohy).

● Súčinnosť musí byť vždy konkrétna. Organizuje sa podľa úloh, smerov útoku (nepriateľa, vlastných vojsk), spôsobov činnosti vojsk a času. Často je organizovaná na základe určených signálov. Najpodrobnejšie sa organizuje pri:

- vykonaní prvého jadrového úderu frontu alebo hromadného palebného úderu a úderu na objekty prvého poradia nepriateľa.

- boji o hlavné pásmo obrany (plnení bližšej úlohy).

- vedení bojovej činnosti na prvý deň.

● Organizácia súčinnosti musí mať tvorivý charakter a zodpovedať konkrétnej situácii.

● Súčinnosť nie je príkaz, je to zladenie činnosti. Používa sa pri nej **zvláštna forma** – **zladuje sa predvídavosť, vlastné umenie s predvídavosťou a umením podriadených.**

Miesto a úloha veliteľa a vševojskového štábu pri organizovaní nepretržitej súčinnosti

Veliteľ armády je hlavným organizátorom súčinnosti. Jeho východiskovými údajmi pri organizácii súčinnosti sú:

- operačná smernica veliteľa frontu,

- pokyny nadriadeného pre organizáciu súčinnosti,

- výpis z organizácie súčinnosti veliteľa frontu (alebo účasť na jej organizácii u veliteľa frontu).

- rozhodnutie veliteľa armády.

Pri príprave rozhodnutia stanovený cieľ armádnej operácie veliteľom frontu rozdeľuje na čiastkové ciele, ktoré na seba nadväzujú priestorovo a časovo a na ich plnenie určuje potrebné sily a prostriedky. Vydáva pokyny pre organizáciu súčinnosti a v rozhodujúcich otázkach aj osobne pripravuje. Ide hlavne o najdôležitejšie otázky (úlohy). V jej priebehu zabezpečuje nepretržitosť a fungovanie súčinnosti v závislosti od vývoja situácie.

Činnosť veliteľa – ako organizátora súčinnosti – **spočíva v:**

- určení úloh prvkom operačnej zostavy, ich priestorovú a časovú postupnosť a spôsoby ich plnenia.

- stanovení základných otázok súčinnosti.

- určení základného variantu činnosti nepriateľa a vlastných vojsk, ku ktorým je organizovaná súčinnosť.

- vydaní bojových nariadení v priebehu operácie, v ktorých upresňuje činnosť vojsk na splnenie cieľov operácie.

V pokynoch pre organizáciu súčinnosti veliteľ armády spravidla stanoví:

- k akým úlohám bude organizovaná súčinnosť.

- v akých základných obdobiach bude organizácia súčinnosti prebiehať a aké budú v nich varianty činnosti vojsk.

- kedy a kde bude organizácia súčinnosti vykonávaná.

- kto sa organizácie súčinnosti zúčastní.

- aké dokumenty a informačné správy pripraviť a spracovať.

– aké pokyny vydať podriadeným veliteľom zväzkov a útvarov pre ich prípravu na organizáciu súčinnosti.

Tieto pokyny vydáva veliteľ spravidla v čase, keď prijal rozhodnutie, v základných črtách je spracovaný plán operácie a v podstate sú vyjasnené všetky otázky, ktoré majú vplyv na priebeh operácie.

Vševojskový štáb pripravuje potrebné prepočty a úvahy k jednotlivým obdobiam súčinnosti a variantom činnosti vojsk stanovených veliteľom.

Pripravuje a spracúva (na základe pokynov veliteľa a náčelníka štábu) Plán organizácie súčinnosti armády v obrannej (útočnej) operácii.

Zabezpečuje vykonanie organizácie súčinnosti a vyhotovuje záznam o jej priebehu.

Zabezpečuje nepretržitosť súčinnosti v priebehu operácie.

Náčelník štábu armády (na základe nariadenia veliteľa armády) vydáva podrobné pokyny pre organizáciu súčinnosti, ktoré môžu obsahovať:

– základné obdobia súčinnosti.

– hlavné otázky riešené v jednotlivých obdobiach, úlohy oddelení na ich rozpracovanie.

– organizačné opatrenia (kedy a kde bude organizácia súčinnosti vykonaná, účasť, ústroj a vybavenie náčelníkov, presun – osi, rozdelenie do vozidiel, vrtuľníkov, pohotovosť, zabezpečenie – ochrana a obrana, strážne zaistenie a pod., spojenie – spôsob, pohotovosť, materiálne zabezpečenie – príprava a vybavenie priestorov súčinnosti a spôsob ich vybudovania, opatrenia maskovania, v prípade keď je na mapách – kto zaistí, zabezpečenie plastického stola, leteckých snímok a pod.).

– zabezpečenie spracovania dokumentov pre organizáciu súčinnosti (čas odovzdania podkladov oddeleniami štábu, určenie lehoty, kedy skončí spracovanie dokumentov, čas, kedy bude veliteľ riešiť prípravu organizácie súčinnosti s vlastným štábom).

Pri organizácii súčinnosti je **veliteľ a vševojskový štáb povinný**:

– zladovať jadrové a iné údery, údery na nepriateľské objekty prvého poradía vlastných vojsk s údermi nadriadeného veliteľa a susedov s paľbou a údermi konvenčných prostriedkov ničenia.

– zladovať činnosť zväzkov, útvarov druhov vojsk a vyčleneného úsilia letectva podľa cieľa, miesta a času, ako i spôsoby ich spoločnej činnosti pri plnení im stanovených úloh.

– upresniť činnosť špeciálnych vojsk a opatrenia na všestranné zabezpečenie bojovej činnosti vojsk, s dôrazom na boj s nepriateľskými zbraňami hromadného ničenia a vysoko presnými zbraňami.

– upresniť všetky súčinnostné úlohy susedov.

– organizovať vzájomné upovedomovanie vojsk a štábov o vzdušnom nepriateľovi, o radiacnom, chemickom a biologickom zamorení.

– určiť spôsob medzi spolupôsobiacími vojskami.

– stanoviť jednotný systém signálov pre súčinnosť, pozorovanie, udávanie cieľov, vzájomné rozpoznávanie, varovanie a číslovanie cieľov podľa pokynov nadriadeného.

Velitelia druhov vojsk, náčelníci špeciálnych vojsk a služieb pripravujú potrebné prepočty a úvahy k jednotlivým variantom a ich obdobiam a rozpracúvajú im určené úlohy. Osobne sa účasť na spracovaní určených dokumentov pre prípravu súčinnosti podľa pokynov náčelníka štábu armády. Zúčastňujú sa organizácie súčinnosti u veliteľa armády (podľa pokynov veliteľa a náčelníka štábu armády). Organizujú súčinnosť s podriadenými a pridelenými veliteľmi, štábmi a vojskami na splnenie im stanovených úloh a zabezpečujú nepretržitosť súčinnosti u podriadených a pridelených veliteľov, štábov a vojsk ako i plnenie rozhodujúcich úloh a cieľov operácie.

Formy a metódy organizácie súčinnosti môžu byť rôzne. To potvrdzujú skúsenosti z Veľkej vlasteneckej vojny a z operačných cvičení.

Formy organizácie súčinnosti (podľa predpisu Oper-2-1) sú:

– v teréne.

– na mapách.

– na maketách terénu, plastickom stole, leteckých snímkach.

Ak je na prípravu operácie dostatok času, činnosť vojsk sa zladuje do celej hĺby operácie

armády, podrobne do hĺbky taktického pásma a orientačne do hĺbky operačného pásma obrany armády.

V teréne je najvýhodnejšia a najrozšírenejšia forma organizácie súčinnosti k rozhodujúcim úlohám vlastných vojsk. Zabezpečuje presné priestorové vymedzenie úloh a ich konkrétne určenie v teréne, ich zabezpečenie jednotlivými druhmi vojsk a špeciálnych vojsk, súčasne umožňuje vyhodnotenie terénu, konkrétnejšie znalosti nepriateľa a voľbu najvhodnejšieho variantu bojovej činnosti. Na stupni armády je tu však aj určitá nevýhoda, vzhľadom na obmedzený priestor z hľadiska rozmachu operácie armády.

Na mapách je organizovaná pre zabezpečenie plnenia priestorovo rozsiahlych úloh. Na stupni armády to bude väčšina úloh, okrem tých, ktoré sú spojené s bezprostredným riešením bojovej činnosti vojsk.

Na maketách terénu, plastických stoloch, leteckých snímkach sa používa v kombinácii s formou na mapách pre vyriešenie rozhodujúcich otázok najdôležitejších období boja a operácie.

Na mapách a plastických stoloch možno súčinnosť organizovať pri vojnovnej hre, veliteľsko-štábnom cvičení, štábnom náviku alebo špeciálnom zamestnaní – pri stanovení úloh vojskám.

Pre zladenie úsilia vojsk pri plnení rozhodujúcich operačných úloh a pre podrobné zladenie najdôležitejších momentov možno súčinnosť organizovať v **teréne**, ak je dostatok času na zladenie a upresnenie jednotlivých otázok bojovej činnosti. Túto činnosť možno vykonávať na jednom alebo niekoľkých smeroch súčasne z jedného miesta alebo z niekoľkých miest (bodov).

Súčinnosť možno organizovať týmito metódami:

● **Spoločným riešením úloh súčinnosti** s veliteľmi druhov vojsk, náčelníkmi špeciálnych vojsk a služieb, kde

– veliteľ armády objasní cieľ a plán práce pri organizácii súčinnosti, uvedie možný vývoj situácie (jej najpravdepodobnejší variant),

– náčelník spravodajského oddelenia vysvetlí možnú činnosť nepriateľa k tejto situácii a jeho predpokladaný zámysel,

– veliteľ armády (náčelník štábu) vyhlási rozhodnutie k vytvorenej situácii (možným variantom situácií),

– veliteľia druhov vojsk, náčelníci špeciálnych vojsk a služieb prednesú svoje rozhodnutia použitia druhu vojska, špeciálneho vojska, služby pre zabezpečenie rozhodnutia veliteľa armády,

– veliteľ armády urobí záver k riešeniu jednotlivých období (variantov riešenia) bojovej činnosti, upresní, ktoré otázky ešte treba dopracovať, preverí ako podriadení pochopili svoje úlohy.

Tento spôsob je výhodné použiť, ak je dostatok času na prípravu súčinnosti a náčelníci majú potrebné skúsenosti.

● **Veliteľ armády vyrieši všetky úlohy a ich zabezpečenie** direktívnym spôsobom.

Tento spôsob je výhodné použiť, keď je nedostatok času a veliteľ armády má dostatok podkladov a skúsenosti na použitie druhov vojsk, špeciálnych vojsk a služieb.

● **Kombináciou prvého a druhého spôsobu** vyrieši veliteľ armády niektoré otázky a k iným využíva návrhy veliteľov druhov vojsk, náčelníkov špeciálnych vojsk, služieb a podriadených veliteľov zväzkov a útvarov.

Spravidla sa používa, keď nie sú presne pochopené úlohy.

● V prípade, že **situácie je tak zložitá a nedovoľuje účasť podriadených veliteľov** zväzkov na organizácii súčinnosti, môže im veliteľ armády iba stanoviť nevyhnutné úlohy súčinnosti (osobne, rádiom, telefonicky), súčasne s vydaním im bojových úloh. Môže to byť aj písomným nariadením.

● Súčinnosť môže byť tiež organizovaná **stretnutím spolupôsobiacich veliteľov a zladením svojich rozhodnutí** pre spoločnú bojovú činnosť.

Na poskytnutie pomoci a na organizáciu súčinnosti môžu byť k podriadeným veliteľom a štábnom **vyslaní poverení funkcionári** na plnení týchto úloh.

Praktické vykonanie súčinnosti môže byť riešené súčasne z niekoľkých miest. V tomto prípade na smere hlavného úderu nepriateľa ju organizuje veliteľ armády, na druhom smere zástupca veliteľa armády a v hĺbke na armádnom pásme náčelník štábu armády.

Dokumenty spracúvané k organizácii a zabezpečeniu súčinnosti na operačnom stupni, ich možná štruktúra a obsah

Príprava a zabezpečovanie organizácie súčinnosti nemôže byť jednorazovou záležitosťou, je nepretržitým procesom. Úlohy pre jej realizáciu musia byť obsahom každého spracúvaného bojového alebo operačného dokumentu.

Základné otázky a úlohy súčinnosti sa musia plne odraziť predovšetkým v:

- rozhodnutí veliteľa armády (grafickom aj textovom),
- pláne operácie armády,
- plánoch bojového použitia druhov vojsk,
- plánoch zabezpečenia operácie,
- operačnej smernici veliteľa armády pre obrannú operáciu (v bojovom rozkaze veliteľa armády).

Vo všetkých týchto dokumentoch sa uvádzajú základné úlohy vojsk, ktoré treba vykonať k tomu, aby ciele a úlohy operácie boli splnené. Pritom treba vidieť, že nie vždy boli tieto úlohy jednoznačne formulované ako úlohy súčinnostné. Sú však stanovené tak, aby zladené priestorovo, časovo, rozdeľovali objekty na ničenie, prideľované sily a prostriedky na plnenie týchto úloh, materiálne zabezpečovali ich plnenie a ďalšie.

Treba však jednoznačne od začiatku tvorby týchto dokumentov vidieť, že **rozhodujúce úlohy sú riešené ako súčinnostné**:

- ničenie nepriateľa jadrovými a palebnými údermi, ich využitie tankovými a motostreleckými zväzkami na dokončenie jeho ničenia (je v podstate základ zámyslu rozhodnutia veliteľa armády),
- plnenie úloh zväzkami na smere hlavného úderu nepriateľa,
- všestranné zabezpečenie,
- organizácia velenia a pod.

Tieto otázky sú zdôraznené preto, aby všetci funkcionári štábu armády považovali organizáciu súčinnosti a jej zabezpečovanie za svoju neprestajnú povinnosť a usmerňovali k tomu úsilie im priamo podriadených štábov a vojsk, a to už od začiatku prípravy operácie. V praxi sa totiž často stáva, že otázka **nepretržitej súčinnosti je spravidla ponechávaná na vševojskovom štábe, alebo iba na hlavných funkcionároch štábu armády**.

Spracovanie dokumentov pre organizáciu súčinnosti na stupni armády je závislé od formy a metódy jej vykonania.

V prípade použitia formy **vojnovkej hry, veliteľsko-štábneho cvičenia, štábneho náviku** to budú dokumenty, potrebné pre riadenie týchto zamestnaní. Táto forma je však pri metóde súbežného plánovania menej praktická a môže byť používaná pri príprave operácii v mieri alebo u štábov, vojsk, ktoré tvoria zálohy frontov a vyšších stupňov velenia.

K organizácii súčinnosti pre vedenie operácie armády to budú spravidla tieto dokumenty:

- plán organizácie súčinnosti armády v obrannej (útočnej) operácii,
- plány práce veliteľov, náčelníkov pri organizácii súčinnosti druhov vojsk (špeciálnych vojsk).

Plán organizácie súčinnosti armády v obrannej (útočnej) operácii – grafická časť – spracúva sa na mape alebo schéme – (prípadne na plastickom stole) a môže mať tento obsah:

- uskupenie nepriateľa a jeho zámysel,
- situáciu a uskupenie vlastných vojsk v pásme činnosti armády (k času spracovania plánu organizácie súčinnosti),
- bojové úlohy armády a bojové úlohy zväzkov,
- úlohy plnené nadriadeným v prospech armády,
- bojové úlohy druhov vojsk a záloh armády,
- úlohy tyla.

- organizácia velenia.
- možné situácie bojovej činnosti, ku ktorým bude súčinnosť organizovaná, spôsob ich riešenia a zabezpečenia (predpokladaný plán vedenia bojovej činnosti vojsk v jednotlivých obdobiach súčinnosti so situáciou vlastných vojsk a nepriateľa).

Textovo je účelné uviesť obdobia, ich časové vykonanie a základné otázky v nich riešené.

Plán organizácie súčinnosti – textová časť – môže obsahovať:

- cieľ súčinnosti.
- jej obdobia a hlavné otázky v nich riešené, časový rozpočet.
- miesto a čas vykonania súčinnosti.
- účastníci.
- materiálne zabezpečenie.
- organizačné zabezpečenie.
- zabezpečenie spojenia.
- bojové zabezpečenie, ochrana a obrana.
- rozpracovanie postupu riešenia jednotlivých období súčinnosti a riešenie jednotlivých otázok (cieľ obdobia, čas a možný vývoj situácie, v ktorej bude riešené obdobie, otázky, vrátane susedov – v jednom období riešiť 2–3 otázky – zámysel činnosti nepriateľa a hlavné opatrenia na jeho zmarenie, zámysel – spôsob – riešenia situácie veliteľom armády, použitie druhov vojsk, špeciálnych vojsk a služieb na riešenie situácie, kontrola pochopenia úloh, záver veliteľa armády k obdobiu – riešenej otázke – súčinnosti).

Myslím, že je vhodné tento bod rozpracovať formou tabuľky, možný vzor (na stupni divízie) je uvedený vo Vojenskej mysli č. 10 z roku 1986 (str. 42–43). Plnenie jednotlivých úloh presne označiť časovo a určiť, kto úlohu bude riešiť. Je výhodné rozpracovať každú otázku súčinnosti.

Plán organizácie súčinnosti – grafickú aj textovú časť – spracúva operačné oddelenie pod osobným riadením náčelníka štábu armády, v úzkej súčinnosti s oddeleniami druhov vojsk, špeciálnych vojsk a služieb.

Plán organizácie súčinnosti podpisuje náčelník štábu a náčelník operačného oddelenia armády a schvaľuje veliteľ armády.

Plán organizácie súčinnosti vyžaduje osobitnú pozornosť veliteľa aj náčelníka štábu armády v dobú jeho prípravy. Pretože príprava jednotlivých situácií alebo celého modelu operácie až v čase konania súčinnosti značne sťažuje jej priebeh veliteľovi (organizujúcemu súčinnosť), ale i veliteľom, náčelníkom, ktorí sa na zabezpečení operácie, boja zúčastňujú. Takto nemožno vopred pripraviť zladenie použitia druhov vojsk, špeciálnych vojsk, služieb, spolupôsobiacich vojsk v prospech hlavného uskupenia vojsk pri plnení rozhodujúcich úloh operácie a boja.

Vytváranie situácií v priebehu organizácie súčinnosti na mapách, plastických stoloch alebo v teréne je len improvizácia. Spravidla jednotlivé situácie nemožno zdôvodniť reálnymi výpočtami, možnosťami síl a prostriedkov armády, zväzkov a predlžuje čas jej konania. Keď chce veliteľ armády dokonalo pripraviť a organizovať súčinnosť, pripraviť veliteľov druhov vojsk, náčelníkov špeciálnych vojsk a služieb, **musí sám pripraviť zdôvodnený model** (projekt) priebehu operácie na mape. Plán operácie ani Rozhodnutie ho nemôže plnohodnotne nahradiť.

Velitelia druhov vojsk, náčelníci špeciálnych vojsk a služieb pre zabezpečenie súčinnosti v rámci podriadeného vojska musia spracúvať vlastné Plány práce veliteľov (náčelníkov) pri organizácii súčinnosti druhu vojska, špeciálneho vojska.

Grafické údaje potrebné k súčinnosti je účelné spracúvať na plánoch bojového použitia vojsk, plánoch zabezpečenia, pracovných mapách alebo schémach.

Plány práce veliteľov druhov vojsk, náčelníkov špeciálnych vojsk pri organizácii súčinnosti schvaľuje veliteľ armády a podpisuje náčelník štábu a veliteľ príslušného druhu vojska, náčelník špeciálneho vojska.

Neprestajné zdokonaľovanie obsahu, foriem a metód súčinnosti, prehlbovanie schopností veliteľov ju prakticky pripravovať, organizovať a zabezpečovať jej nepretržitosť pri vedení operácií, patrí k základným úlohám teórie a praxe prípravy a vedenia súčasných operácií.